

22.12.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**22 Aralık 2020
Salı**

22.12.2020

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

22 Aralık 2020 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

ATAMA KARARI

— Hâkimler ve Savcılar Kuruluna Ait Atama Kararı

HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU KARARLARI

— Hâkimler ve Savcılar Kuruluna Ait Kararlar

YÖNETMELİK

— Bursa Teknik Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

KURUL KARARLARI

— Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 17/12/2020 Tarihli ve 9814, 9818, 9820, 9821, 9822, 9825, 9834, 9835, 9836, 9837, 9839, 9841, 9842, 9843, 9844, 9845, 9846, 9847 ve 9848 Sayılı Kararları

YARGI BÖLÜMÜ

YÜKSEK SEÇİM KURULU KARARI

— Yüksek Seçim Kurulunun 10/12/2020 Tarihli ve 628 Sayılı Kararı ve Eki 5393 Sayılı Kanuna Göre Yapılacak Halkoylamasında Seçmenlerin Oylarına Başvurma Usul ve Esaslarına İlişkin Örnek: 147 Sayılı Genelge

Bakanlık, tarıma yeni yatırımcılar kazandıracak

Tarım ve Orman Bakanlığı, tarıma yeni yatırımcılar kazandırmak için çalışma başlattı. Bu amaçla ürün ve sektör bazında hazırlanan yatırım rehberleri sayesinde, nasıl bir proje ile ne kadar kazanç sağlanabileceği daha işin başında girişimcinin bilgisine sunuluyor.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından oluşturulan "Tarımın Geleceği Geleceğin Tarımı Platformu" ile iş dünyası ve tarım sektörü buluşturulurken, tarım sektörünün potansiyeli yatırımcılarla paylaşıldı.

Bu kapsamda, sektörde finansman, teknoloji ve Ar-Ge yatırımı gerektiren alanlarda iş dünyasının talepleri doğrultusunda gerekli altyapı ve rehberlik çalışmaları yapılacak. Küçük ve orta boy işletmelerin kapasitelerinin yetmediği alanlara iş dünyası yönlendirilecek. Bu sayede, tarım-sanayi entegrasyonunun sağlanması ve "Tarıma yatırım yarına yatırımdır" sloganıyla yeni yatırımcıların sektöre kazandırılması hedefleniyor.

İş dünyasından gelen görüş ve öneriler doğrultusunda da ürün ve sektör bazında yatırım rehberlerinin hazırlanmasına başlandı. Ceviz, badem, zeytin, trüf mantarı, mavi yemiş, keçiboynuzu, arıcılık, ipek böcekçiliği ile kaz ve hindi yetiştiriciliği gibi alanlarda hazırlanan yatırımcı rehberleri ve fizibilite raporları yatırımcının kullanımına sunuldu. Bu rehberler ve fizibilite raporlarıyla yatırımcılar, nasıl bir yatırım ile ne kadar kazanç sağlayacağını daha işin başında planlamış oluyor.

Kârlı yatırım alanları

Sırada, kekik, adaçayı, anason, kuşburnu, çörek otu, çemen, sumak, sarı kantaron, oğul otu ve tıbbi nane üretimi gibi alanlar bulunuyor. Bakanlık, bu alanlara yatırım yapmak isteyenler için fizibilite raporu ve yatırımcı rehberlerini hazırlamaya başladı.

Yapılan ön çalışmaya göre, 10 dekarlık alanda adaçayı üretmenin maliyeti ortalama 10 bin 184 lira iken net karı 17 bin 766 lira, kekik üretiminin maliyeti 11 bin 506 lira iken net karı 17 bin 442 lira olarak hesaplandı. Tıbbi nane üretiminin maliyeti 17 bin 907 lira iken net kar 27 bin 433 lira olarak belirlendi. Bakanlık, böylece söz konusu bitkileri üretmenin karlı bir yatırım olduğunu ortaya koymuş oldu.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli de platforma ilişkin, "Pandemiyle birlikte tarım sektörüne yönelik farkındalık arttı. Dün üretim odaklı olan tarım, bugün pazar ve tüketici tercihi odaklı olarak yapılıyor. Dün yerel seviyede yapılan tarım, bugün ulusal ve küresel pazarlar için yapılıyor. Bu değişim tarımda geniş fırsatları da beraberinde getiriyor. Tarım da karlı, yatırım yapılacak ve geleceği olan bir sektör. Bu platformu, yarının tarımını tasarlamak için oluşturalım istedik. Gelecek birkaç 10 yıl bitki etrafında şekillenecek. Tarımda da bu bilgiyi karar destek sistemlerinde kullanmadan verimlilik artırılmaz. Çiftçilerimizden iş adamlarımıza kadar birçok kesimle toplantılar yapıyoruz, yatırıma uygun alanları anlatıyor, doğru yönlendirmeler yapıyoruz." değerlendirmesinde bulunmuştu.

Asgari ücret görüşmelerinde 3. tur

2021'de geçerli olacak asgari ücretin belirlenmesine yönelik çalışmalar üçüncü toplantıyla devam edecek.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu, 2021'de geçerli olacak asgari ücreti belirleme çalışmaları kapsamında bugün üçüncü toplantısını yapacak.

COVID-19 tedbirleri kapsamında çevrim içi düzenlenecek toplantıda, işçi kesimini temsil eden Türkİş heyeti görüşlerini sunacak. Doğrudan 7 milyona yakın çalışanı, dolaylı olarak tüm vatandaşları ilgilendiren asgari ücreti belirleme çalışmalarında sona yaklaşıyor. İlk toplantı 4 Aralık'ta, ikinci toplantı 15 Aralık'ta gerçekleştirildi.

Bu hafta Türkiye İstatistik Kurumu'nun zam pazarlığında dikkate alınan verilerinden olan bir işçinin asgari geçim tutarının gündeme gelmesi bekleniyor.

Merkez Bankası, piyasaya 60 milyar lira verdi

Merkez Bankası, 123,88 milyar TL teklifin geldiği repo ihalesinde piyasayı 60 milyar lira fonladı.

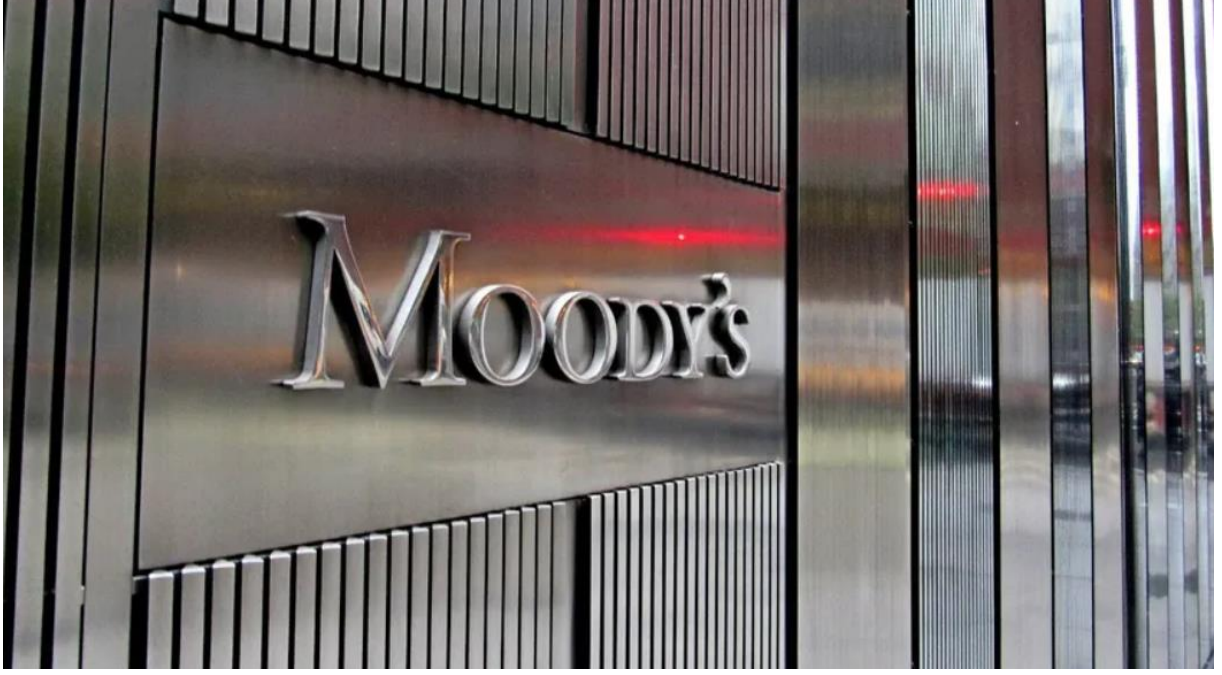

Merkez Bankası, bugün düzenlediği bir hafta vadeli miktar bazlı repo ihalesi ile piyasayı 60 milyar TL fonladı. Merkez Bankası'nın açtığı ihaleye 123 milyar 877 milyon TL teklif gelirken, ortalama bileşik, en düşük ve en yüksek faiz yüzde 16,16 seviyesinde gerçekleşti.

Basit faizler ise en düşük, ortalama ve en yüksek yüzde 15,00 oldu.

Moody's, Türkiye için 2021 yılında 2 planlı değerlendirme tarihi açıkladı

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, 2021 yılı yayın takviminde Türkiye için iki planlı değerlendirme tarihi açıkladı.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's'in 2021 yılı takvimine göre, Türkiye'nin planlı gözden geçirme tarihleri 4 Haziran 2021 ve 3 Aralık 2021 olacak.

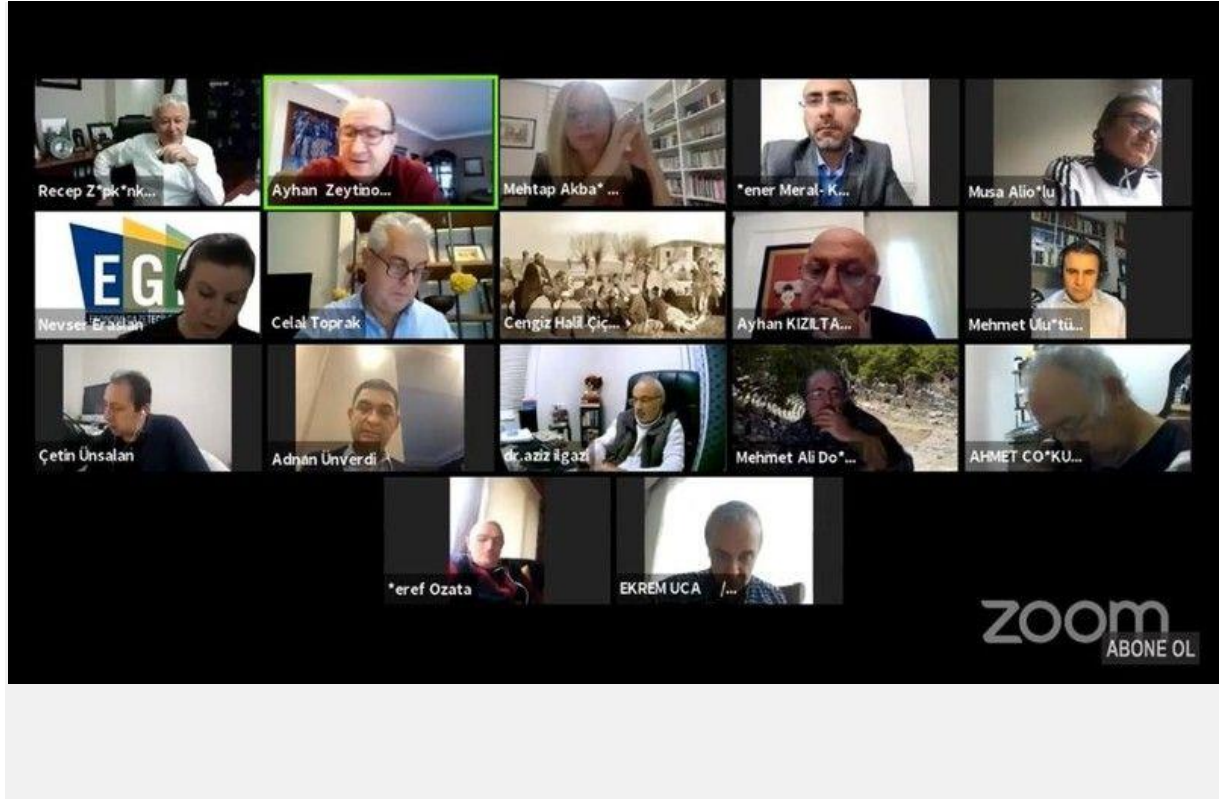
Moody's ayrıca İstanbul ve İzmir için de 11 Haziran 2021 ve 10 Aralık 2021 olmak üzere iki değerlendirme tarihi belirledi.

Moody's, takvimde belirtilen tarihlerde herhangi bir değerlendirme yapmayabiliyor.

Moody's'in Türkiye için kredi notu 'Negatif' görünüm ile 'B2' seviyesinde bulunuyor.

Odalardan feryat yükseliyor

Sanayi kentlerinin ticaret ve sanayi odası başkanları, duran çarkların varlıkları elden çıkarmak zorunda kalmadan borçla değil yatırımla dönmesi için yardım çağrısında bulundu.

Ticaret ve sanayi odası başkanları, “Türkiye Ekonomiyi Konuşuyor” etkinliğinde, çarkların uluslararası fonlara borçlanarak değil, yatırımlarla döndürülmesi gerektiğini belirterek, önceliğin reformlara verilmesi gerektiğini söyledi. MTSO Başkanı Ayhan Kızıltan, “Varlıklarımızı elden çıkarmadan iyi bir planlamayla reformları da hızla yaparak sıkıntılarımızı giderebiliriz” dedi.

“IMF’DEN ÖNCE REFORMLARA GİDİLMELİ”

Kocaeli Sanayi Odası Başkanı Ayhan Zeytinoğlu, Türkiye ekonomisinde sağlıklı büyümenin yatırım ve üretimle sağlanabileceğini belirterek, “Yabancı yatırım çekme konusunda 2003 ila 2009 yılları arasında başarılı olmuş bir Türkiye var. Bu süreci yeniden yaşayabiliriz. Elbette Türkiye en ucuz borçlanma yöntemiyle borçlanabilir. Ancak öncelik reformlar ve güven ortamıyla sağlanacak yatırım artışına verilmeli” dedi.

Ekonomi Gazetecileri Derneği (EGD) tarafından online platformda düzenlenen “Türkiye Ekonomiyi Konuşuyor Buluşmaları” serisine, Mersin Ticaret ve Sanayi Odası

(MTSO) Başkanı Ayhan Kızıltan, Kocaeli Sanayi Odası Başkanı Ayhan Zeytinoğlu, Gaziantep Sanayi Odası Başkanı Adnan Ünverdi ve Edirne Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Recep Zıpkinkurt konuk oldu. EGD Başkanı Celal Toprak ve ekonomi gazetecilerinin katılarak sorularıyla destek verdiği, EGD Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Uluđtürkan'ın moderatörlüğünü yürüttüğü toplantıda, pandemi sürecinin kent ekonomilerine etkileri de değerlendirildi. Oda başkanları buldukları kentin ekonomisini değerlendirmeleri sonrasında pandeminin kent ekonomilerine etkilerini anlattı. Ardından gazetecilerin sorularını yanıtlayan başkanlar gündeme ilişkin değerlendirmeler yaptı.

“IMF'DEN ÖNCE REFORMLARA GİDİLMELİ”

Kocaeli Sanayi Odası Başkanı Zeytinoğlu, Türkiye ekonomisinde sağlıklı büyümenin yatırım ve üretimle sağlanabileceğini belirterek, “Yabancı yatırım çekme konusunda 2003 ila 2009 yılları arasında başarılı olmuş bir Türkiye var. Bu süreci yeniden yaşayabiliriz. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın reform çağrısının hızla karşılık bulmasını bekliyoruz. Elbette Türkiye en ucuz borçlanma yöntemiyle borçlanabilir. Ancak, önceliğin reformlar ve güven ortamıyla sağlanacak yatırım artışına verilmeli” dedi.

“BU ÜLKENİN GENÇLERİNE VE KAYNAKLARIMIZA GÜVENELİM”

Gaziantep Sanayi Odası Başkanı Ünverdi de IMF ve benzeri kurumlarla borçlanarak ekonomiyi düze çıkarma çabasının uzun vadede daha büyük sıkıntılar doğuracağına inandığını belirterek, “Biz Gaziantep olarak kendi gücümüze kendi kaynaklarımıza güveniyoruz. Kendi gençlerimize güveniyoruz. Bu ülkenin gençlerine ve kaynaklarımıza güvenelim” diye konuştu.

“VARLIKLARIMIZI ELDEN ÇIKARMADAN KAYNAK BULMALIYIZ”

Mersin Ticaret ve Sanayi Odası (MTSO) Başkanı Ayhan Kızıltan ise Türkiye'nin her türlü zorluğun üstesinden kolaylıkla gelebilecek güce sahip olduğunu belirterek, “Varlıklarımızı elden çıkarmadan iyi bir planlamayla reformları da hızla yaparak sıkıntılarımızı giderebiliriz. Kaynak gerekiyorsa da varlıklarımızı, kazanımlarımızı elden çıkarmadan kaynak bulmalıyız. Kendimiz üreterek, ülke kaynaklarını rantabl olarak doğru yerlere kullanarak hareket etmeliyiz” dedi.

Türkiye, Endonezya ile ticareti artıracak

Endonezya Dışişleri Bakanı Retno Marsudi, "Endonezya-Türkiye Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması (IT-CEPA) iki ülke arasında ikili ticareti artırma potansiyeline sahip." dedi.

Bakan Marsudi, çalışma ziyareti kapsamında Endonezya'da bulunan Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ile baş başa ve heyetlerarası görüşmenin ardından iş birliği anlaşması imzaladı ve ortak basın toplantısı düzenledi.

Marsudi, burada yaptığı konuşmada, karşılıklı iş birliği çerçevesinde iki ülke liderlerinin yetkilendirdiği şekilde serbest ticaret anlaşmasının 2021'de tamamlanması amaçlanarak müzakereleri sürdürmeyi kabul ettiklerini söyledi.

Söz konusu anlaşmanın yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını sonrası birçok açıdan ekonomik toparlanmayı da teşvik edeceğini vurgulayan Marsudi, "Endonezya-Türkiye Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması iki ülke arasında ikili ticareti artırma potansiyeline sahip." diye konuştu.

Marsudi, son dönemde Türk yatırımcıların artan ilgisini memnuniyetle karşıladıklarını belirterek, "Endonezya'da yakın zamanda onaylanan ve yabancı yatırımı teşvik eden istihdam yasasından Bakan Çavuşoğlu'na bahsettim. Bunun, buradaki Türk yatırımlarına daha elverişli ortam sağlayacağına inanıyorum." ifadesini kullandı.

Çavuşoğlu'nun, iki ülke arasındaki diplomatik ilişkilerin 70. yıl dönümünü vesilesiyle salgın döneminde yaptığı ziyareti memnuniyetle karşıladığını dile getiren Marsudi, imzaladıkları "Diplomatik Kapasite İnşası Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı"nın

ortaklığı güçlendirmenin yanı sıra iki ülkenin diplomatik kapasitesini geliştireceğini söyledi.

Marsudi, görüşmede Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın gelecek yıl Endonezya'ya yapması planlanan ziyareti de ele aldıklarını aktardı.

"Savunma sektöründe ilerlemeye tanık olduk"

Endonezya Savunma Bakanı Prabowo Subianto'nun geçen hafta Türkiye'yi ziyaret ettiğini anımsatan Marsudi, bu ziyaretin iki ülkenin savunma iş birlikleri ve savunma sanayisini daha da geliştirme taahhüdünün göstergesi olduğunu belirtti.

Marsudi, hazirandan bu yana da iki ülke arasında elektrikli araba, roket fırlatma sahaları ve uydu gibi çeşitli teknoloji ve endüstriyel alanlarda iş birliği için yoğun görüşmeler başladığını ifade ederek, "Savunma sektörü ve savunma sanayi iş birliğinde son iki yılda önemli ilerlemeye tanık olduk. Savunma sektöründe iki ülke yetkilileri ve uzmanları arasındaki ziyaretler önemli bir şekilde arttı." dedi.

"Aşıya adil ve eşit erişim önemli"

Bakan Çavuşoğlu ile bölgesel ve küresel meselelere de değindiklerini aktaran Marsudi, salgınla mücadelede çok taraflılığı güçlendirmenin önemini ele aldıklarını söyledi.

Orta Doğu'da barış ve istikrarın salgın sonrası dönemde küresel iyileşme için şart olduğunu vurgulayan Marsudi, "Endonezya ve Türkiye, İslam dünyasındaki zorlukları ve Müslümanların refahına yönelik çözüm konusunda İslam İşbirliği Teşkilatının (İİT) güçlendirilmesi ortaklığında mutabık kaldı." diye konuştu.

Retno Marsudi ayrıca Filistin meselesinin, çeşitli Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararları ve iki devletli çözümler de dahil olmak üzere uluslararası kabul görmüş unsurlara göre çözülmesi gerektiğini belirterek, Filistin'i her zaman destekleme taahhüdünü yinelediklerini kaydetti.

'Çin aşısı virüse karşı etkili'

Çinli ilaç şirketi Sinovac Biotech'in geliştirdiği, Türkiye'de de deneyleri yapılan "CoronaVac" isimli yeni tip koronavirüs (Kovid-19) aşısı adayının insanlar üzerinde yapılan 3. faz son deneylerinin tamamlandığı açıklandı.

Brezilya'da biyolojik araştırmalar yapan, Sinovac'ın **Kovid-19** aşısı adayının deneylerinde ve Brezilya'daki üretiminde işbirliği yaptığı Butantan Enstitüsü, Twitter hesabından yaptığı paylaşımda, "1. ve 2. faz deneylerinin mükemmel sonuçlarının ardından, **CoronaVac**'ın 3. faz deneyleri tamamlandı." ifadesini kullandı.

Enstitü, aşının onaylanması için sonuçların Brezilya Sağlık Düzenleme Kurumuna (ANVISA) gönderileceğini belirtti. Böylece Brezilya, CoronaVac'ın klinik testlerini tamamlayan ilk ülke oldu.

Aşısı adayının, Kovid-19'a karşı insanlara bağışıklık kazandırmasında etkili olup olmadığının ölçüldüğü deneylerin sonuçları henüz açıklanmadı.

Öte yandan, Amerikan Wall Street Journal (WSJ) gazetesinin, deneye katılan gönüllülerle yaptığı görüşmeye dayandırdığı haberine göre, CoronaVac'ın 3. faz deneyleri, aşısı adayının Kovid-19'a karşı etkili olduğunu ortaya koydu. Haberde, CoronaVac'ın son deney sonuçlarının, uluslararası çevrelerden bilim adamlarının, bir

22.12.2020

aşı adayının bağışıklık kazandırabilmesi için alt sınır olarak değerlendirdiği yüzde 50 eşiğini geçtiği belirtildi.

CoronaVac'ın Brezilya'da insanlar üzerindeki deneyleri, Brezilya'da biyolojik araştırmalar yapan Butantan Enstitüsünün iş birliğinde temmuz sonlarında başlamıştı.

Ülkede 13 bin gönüllü üzerinde denenen aşu adayının deneyleri, beklenmedik bir yan etki nedeniyle 10 Kasım'da durdurulmuş ve 12 Kasım'da yeniden başlatılmıştı. Sao Paulo eyaleti, başarılı olması durumunda 46 milyon dozluk aşu almanın yanı sıra Çinli ilaç şirketiyle aşu'nun üretimi için gerekli teknolojinin Butantan Enstitüsüne aktarılması üzerine anlaşmıştı.

CoronaVac'ın klinik deneyleri Brezilya'nın yanı sıra Türkiye ve Endonezya'da da yapılıyor.

Rusya'nın tarımda aldığı kararların Türkiye'ye etkisi

Ali Ekber YILDIRIM

22 Aralık 2020 Salı

Rusya Federasyonu bu günlerde tarım ve gıda ile ilgili çok önemli kararlar alıyor. Bu kararlar Türkiye'yi de yakından ilgilendiriyor. Sadece ilgilendirmekle kalmıyor, tarım ve gıda piyasalarını derinden etkiliyor.

Tarım ürünleri dış ticaretinde Türkiye'nin en çok iş yaptığı pazarlardan birisi Rusya. Yaş sebze ve meyvede ihracatçı olarak, buğday başta olmak üzere, tahıl ve yağlı tohumlarda ise ithalatçı olarak bu pazardaki her gelişme bizi yakından ilgilendiriyor. Bu nedenle Rusya'daki gelişmeleri çok yakından izlemek zorundayız.

Bugünlerde Rusya'nın en önemli sorunlarından birisi yüksek gıda fiyatları ve buna bağlı olarak artan gıda enflasyonu. Türkiye'de olduğu gibi. Rusya Federasyonu Başkanı Vladimir Putin geçtiğimiz günlerde yaptığı açıklamada gıda fiyatlarındaki artışın üretimle veya koronavirüs salgınıyla ilgisi olmadığını, spekülörlerin aşırı kâr hırsından kaynaklandığını söyledi. Putin, hükümetin gerekli önlemleri almasını istedi.

Bu açıklamalar çok da yabancı değil, Türkiye'de sıklıkla duyduğumuz sözler. Türkiye'de daha da ileri gidilerek soğan, patates depolarına baskınlar yapılmıştı.

Türkiye'de bu tür durumlarda hemen ithalat vergileri sıfırlanarak çözüm dışarıda aranıyor. Fiyatı artan ürün ithal edilerek içerde fiyat düşüşü sağlanır. Sorun çözülmüş gibi davranılır. Oysa ithalatla kısa sürede fiyat düşse de orta ve uzun vadede fiyatlar daha çok artar ve ülke tarımda dışa bağımlı hale gelir.

Tahıl ihracatı kota ve vergi ile kısıtlanıyor

Rusya ise, ekmek fiyatını düşürmek için buğday ihracatını kısıtlayıcı önlemler alıyor. Amerika, Kanada, Avrupa Birliği'ni geride bırakarak en büyük tahıl ihracatçısı konumuna gelen Rusya, içerdeki fiyatları düşürmek için ihracata kısıtlamalar getiriyor.

2021 yılı 15 Şubat ile 30 Haziran tarihleri arasında yapılacak toplam tahıl ihracatı 17.5 milyon ton ile sınırlandırıldı. Yani tahılda 17.5 milyon ton kota belirlendi. Bu kota aşıldığı takdirde ürünün gümrük kıymetinin yüzde 50'si kadar vergi alınacak. Bu vergi ton başına 100 Euro'dan az olamayacak. Çavdar, arpa ve mısır ihracatında gümrük vergisi sıfır olarak uygulanırken buğdayda ton başına 25 Euro gümrük vergisi alınacak.

Rusya Tarım Ürünleri Denetim Ajansı Rosselhoznadzor'a göre, Rusya'nın tahıl ihracatında Türkiye'nin lider konumu devam ediyor. Türkiye'nin bu yıl Rusya'dan 5.3 milyon ton tahıl alımı yaptığı ifade ediliyor. Ekmek fiyatlarındaki artışı önlemek için, Rusya, buğday ihracatına kısıtlama veya ek vergi getirdiğinde bu ülkeden en çok buğday ithal eden Türkiye, daha yüksek fiyatlardan buğday aldığı için daha çok döviz ödemek zorunda kalıyor. Türkiye'de de fiyatlar yükseliyor. Bir bakıma Rusya'nın gıda enflasyonu da Türkiye'ye ithal ediliyor.

Yüksek gıda enflasyonu

Rusya Federasyonu Federal İstatistik Servisi tarafından açıklanan verilere göre; Ocak-Kasım döneminde bazı ürünlerdeki fiyat artışına bakıldığında, toz şekerde yüzde 71.54, ayçiçeği yağında yüzde 23.78, makarnada yüzde 10.45, ekmekte yüzde 6.34 oranında artış oldu. Sadece kasım ayında toz şeker fiyatı yüzde 8.9, ayçiçeği yağı yüzde 7.4, makarna yüzde 1.3 ve ekmekte ise yüzde 0.9 oranında artış kaydedildi.

Türkiye'de olduğu gibi Rusya'da da gıda enflasyonu normal enflasyonun üzerinde seyrediyor. 2020 yılının Kasım ayında Rusya Federasyonu'nda tüketici enflasyonu yıllık yüzde 4.42 seviyesinde gerçekleşti. Aylık enflasyon ise yüzde 0.71 oldu. Yıllık gıda enflasyonu yüzde 5.76 olan Rusya'da yaş sebze ve meyvede yıllık fiyat artışı ise yüzde 12.39 oldu.

Şeker, salatalık ve domates ürünleri en çok fiyat artışı yaşanan gıda ürünleri. Üzüm, ayçiçeği yağı ve yumurta ise fiyat artışında dikkat çeken diğer ürünler arasında.

İthalat kısıtlaması domates fiyatını artırdı

Rusya, tahılda ihracata kota ve vergi getirirken domates, biber, elma gibi ürünlerde ise ithalatta bazı bölgelere yasak uygulamaya başladı. Türkiye'den Antalya ve İzmir'den biber ve domates ithalatı yasaklandı. Özbekistan, Azerbaycan ve Ermenistan'ın belli bölgelerinde ithalat yasaklandı. Rusya Federasyonu Federal İstatistik Servisi verilerine göre, domatesle ilgili kısıtlama kararları domates fiyatında önemli artışa neden oluyor. Sadece aralık ayının ilk haftası domatesteki fiyat artışı yüzde 5 oldu.

Ticaret Bakanlığı'nın yayınladığı verilere göre, 8-4 Aralık 2020 döneminde Rusya'da yaş meyve sebze ürünlerinin fiyatları ortalama yüzde 3.2 oranında arttı. Fiyatı en çok artan ürünler arasında salatalık yüzde 13.3 ve domates yüzde 6.2 ile ilk sırada.

Türkiye'nin domates kotası 50 bin ton artırıldı

Domatesteki bu yüksek fiyat artışından sonra Rusya Tarım Bakanlığı, Rus Hükümeti'ne Türkiye'nin 200 bin ton olan ihracat kotasını 50 bin ton artışla 250 bin tona çıkarılması önerisinde bulundu. Türkiye'den ithal edilecek domatesle fiyatların düşürülmesi hedefleniyor. Bir kaç gün ara ile önce Antalya ve İzmir'den virüs ve hastalığı gerekçe göstererek domates ve biber ithalatını yasaklayan Rusya, içerdeki fiyatı düşürmek için Türkiye'den domates ithalatını artırma kararı aldı.

Ayçiçeğindeki artışın faturasını Türkiye de ödüyor

Rusya'da fiyatı en çok artan ürünlerden birisi bizimde ithalatını yaptığımız ayçiçeği tohumu ve ham yağ. Kuraklığa bağlı olarak üretimin azalması ayçiçeği tohumu, ham yağ ve piyasada ayçiçeği yağı fiyatı artıyor. Ayçiçeğinde dünyanın en büyük ithalatçısı konumunda olan Türkiye, artan bu fiyatlardan olumsuz etkileniyor ve daha pahalıya ham madde ithal ediyor. Bu da raflara yine zam olarak yansıyor. Türkiye Rusya veya başka ülkelerde artan ayçiçeği tohumu, ham yağ ithalatı yaparken aslında gıda enflasyonu da ithal ediyor.

Özetle, dış ticarete Türkiye'nin en önemli partneri konumundaki Rusya'da tarım ve gıda konusunda atılan her adım, yapılan her açıklama bizi de yakından ilgilendiriyor. Bu nedenle yakından izlenmesi gerekiyor. Kendi adıma Rusya ile ilgili gelişmeleri, türkrus adlı internet sitesinden, sputnik ve Ticaret Bakanlığımızın sayfasından takip ediyorum.

Sabit fiyat uygulaması gündemde

Ülkede gıda fiyatlarını frenlemek için bazı ürünlerde fiyatların 3 ay süre ile sabitlenmesi gündemde. Rusya Federasyonu Başbakanı Mihail Mişustin, başkanlığında geçen hafta toplanan hükümet, gıda fiyatlarındaki artışların önlenmesi amacıyla bazı ürünlerde fiyatların 3 ay sabitlenmesi görüşüldü. Özellikle şeker, ayçiçeği yağı, yaş meyve ve sebze fiyatlarındaki artışa böyle bir formülle fiyat artışı önlenmeye çalışılıyor. Bu konuda Türkiye'nin deneyiminden yararlanabilirler. Türkiye'de çiğ süt fiyatı 15 Kasım 2019'dan bu litresi 2 lira 30 kuruş olarak sabitlendi. Litre başına yapılan 50 kuruşluk zam bile enflasyonu artırmamasın (!) diye 1 Ocak 2021'den itibaren uygulamaya konulacak. Türkiye'de pancardan elde edilen şekerin satış fiyatları ise 38 aydan bu yana artırılmadı. Sabit tutuluyor. Rusya belki de Türkiye'yi örnek alarak şeker ve ayçiçeği yağının satışlarında sabit fiyat uygulamasına geçebilir.

Rusya, Türkiye'nin gıda ithalatında ilk sırada

Rusya Federasyonu Türkiye'nin tarım ve gıda ürünleri ithalatında ilk sırada yer alırken, ihracatında ise 3. sırada. Türkiye Gıda ve İçecek Sanayii Dernekleri Federasyonu (TGDF) tarafından Türkiye İstatistik Kurumu verilerinden yararlanılarak hazırlanan rapora göre, 2020 yılı Ocak-Ekim döneminde tarım, gıda ve içecek sektörü 16.6 milyar dolar ihracat, 12.8 milyar dolar ithalat gerçekleştirdi. Rusya, ithalatta ve ihracatta Türkiye'nin en önemli partneri konumunda. Bu yılın ilk 10 aylık döneminde en çok ihracat yapılan ülke 2 milyar 356 milyon dolar ile Irak olurken, Almanya'ya 1 milyar 356 milyon dolar, Rusya'ya ise 979 milyon dolar tarım, gıda ve içecek ihracatı gerçekleştirildi. Aynı dönemde ithalatta ise Rusya Federasyonu ilk sırada. İlk 10 ayda Türkiye, Rusya'dan 2 milyar 445 milyon dolar değerinde gıda, tarım ve içecek ithalatı yaptı. Rusya'dan sonra en çok ithalat yapılan ikinci ülke 1 milyar 198 milyon dolar ile Brezilya olurken, 764 milyon dolarlık ithalatla Amerika Birleşik Devletleri üçüncü sırada yer aldı. Rusya'dan en çok ithal edilen ürünler arasında buğday, ayçiçeği yağı ve ayçiçeği tohumu ilk sıralarda. İhracatımızda ise mandalina, şeftali, domates gibi yaş meyve ve sebze ürünleri var.

Vatandaş maddi durumda geçmişini mumla arıyor

Alaattin AKTAŞ

22 Aralık 2020 Salı

✓ **Tüketici güven endeksinin en önemli sorusu hanenin maddi durumunu ortaya koyan soru. İşte bu soruya verilen yanıtlar, maddi durumda geçmişin mumla arandığını gösteriyor.**

✓ **Maddi durumda son dokuz yılın en kötü ayları yaşanıyor. Vatandaşın iyimserlik sınırına ulaşabilmesi için maddi durumunun yüzde 50 iyileşmesi gerekiyor. Tam yüzde 50!**

TÜİK tarafından açıklanan tüketici güven endeksi aralıkta kasıma göre değişiklik göstermedi ve 80.1 düzeyinde kaldı. 80.1'in anlamı şu:

“Eğer endeks 100 olsaydı tüketicinin ekonomiye ne iyimser ne kötümser baktığını söyleyecektik. Çünkü 100, iyimser-kötümser sınırı. Oysa tüketici güven endeksi 100'ün altında ve vatandaşın karamsarlığına işaret ediyor. Endeks 100'ü aşarsa vatandaşın iyimser olduğundan söz edebileceğiz. Dolayısıyla aralık itibarıyla bulunulan durum, iyimserlik sınırına ulaşmak için yüzde 25'lik bir iyileşme yaşanması gerektiğini gösteriyor.”

Tüketici güven endeksi yıl içinde revize edildi ve endeksi oluşturan dört alt kalemden ikisi değiştirildi. Bu değişikliklerle birlikte daha önce 60'larda dolaşan endeks, 80 dolayına çıktı.

Tüketici güven endeksi dört alt endeksin ortalamasından oluşuyor. Bunlar; hanenin mevcut dönemdeki maddi durumu ile gelecek 12 aylık dönemlerdeki maddi durum beklentisi, genel ekonomik durum beklentisi ve dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncesi.

Bu soruların ilk ikisi, özellikle de ilki en önemli olan... Hanenin mevcut dönemdeki maddi durumu...

Tüm zamanların en kötüsü yaşanıyor

TÜİK, tüketici güven endeksinde veri setini 2012 yılına kadar götürüyor. Yani dokuz yıllık verilere sahibiz.

Hanenin maddi durumuna ilişkin endeks aralık ayında 66.1 olarak gerçekleşti. Aralıktaki endeks, dokuz yıldaki, yani 108 aydaki ikinci en düşük düzeye işaret ediyor. Hanenin maddi durumuna ilişkin endeks en düşük düzeye 65.8 ile geçen yılın temmuz ayında inmiş, bu yıl kasımda da 66.6'lık bir gerçekleşme görülmüştü. Aralıkta ise endeks 66.1'e geriledi.

Bu değerler ve eğilim gösteriyor ki hanelerin maddi durumu giderek bozuluyor. Hanelerin maddi yönden iyimserlik sınırı olan 100'e ulaşmaları için durumlarının yarı yarıya iyileşmesi gerekiyor.

Bu da hiç mümkün görünmüyor. 2012'ye kadar uzanan seriye bakıyoruz; zaten hiçbir ay iyimserlik sınırı olan 100'e ulaşılammış ki. Vatandaş maddi durum anlamında en iyimser olduğunda bile (tabloda bu ayları pembeyle gösteriyoruz) endeks en fazla 87.7'ye çıkmış.

Tüketici güven endeksi ilgili ayın ilk yarısındaki saha çalışmasıyla oluşturuluyor. Dolayısıyla pandemiye bağlı olarak işyerlerinin kapanması uygulaması uzun sürer ya da kapsam genişlerse bu maddi duruma ilişkin tabloyu haliyle daha da olumsuzla çevirecek ve belki de önümüzdeki aylarda çok daha tatsız bir durumla karşı karşıya kalacağız.

Vatandaşın maddi durumu her geçen gün kötüye gidiyor...

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Ocak	72,8	71,4	84,7	83,2	85,6	82,9	84,1	82,9	83,3
Şubat	72,2	70,4	85,4	81,8	84,6	83,6	83,3	82,2	84,8
Mart	75,5	70,1	85,3	82,3	84,7	80,3	86,5	82,6	83,1
Nisan	74,1	72,7	82,5	83,9	85,5	81,2	87,3	83,2	80,4
Mayıs	76,7	69,0	83,5	84,7	84,9	79,5	84,5	83,1	82,8
Haziran	72,1	69,4	82,3	83,6	86,0	80,6	84,9	82,9	81,8
Temmuz	72,7	65,8	81,4	83,7	80,7	80,8	84,0	82,9	82,1
Ağustos	67,9	69,6	79,2	84,3	86,3	79,4	84,8	83,8	82,3
Eylül	71,8	70,0	76,9	85,7	86,3	79,7	84,8	83,9	81,7
Ekim	69,4	69,7	73,3	84,4	87,7	82,4	86,8	84,5	78,9
Kasım	66,6	71,8	73,6	82,0	85,2	83,6	85,2	84,6	82,6
Aralık	66,1	73,9	73,0	83,4	83,2	85,2	84,1	85,0	82,0

DURUM KÖTÜ, AMA UMUT VAR

Tüketici güven endeksini oluşturan ilk iki soru birbiriyle çok ilintili. İlk soruda vatandaşa mevcut dönemdeki maddi durumu, ikincisinde gelecek bir yıldaki maddi durum beklentisi soruluyor.

İlk soruya ilişkin durumu detaylı olarak aktardık. Her geçen gün kötüye doğru bir gidiş var. Ama vatandaş gelecek bir yıla dönük umudunu koruyor.

Gelecek 12 aylık döneme ilişkin maddi durum beklentisini gösteren endeks 78.9 düzeyinde.

Dikkat çeken yön şu; mevcut durumdaki maddi durum endeksiyle gelecek 12 aya ilişkin maddi durum beklentisi endeksleri arasındaki fark bu yıl kasım ve aralıkta şimdiye kadar olmadığı ölçüde açılmış. Bu da, mevcut durumun kötü, ama gelecek beklentisinin çok kötü olmamasından kaynaklanıyor.

Vatandaş umudunu koruyor ya da en azından koruyormuş gibi görünüyor. Ne yapsın! Umutsuz da yaşanmaz ki...

TÜİK şeffaf olsun, rakamlara özgürlük gelsin

Şeref OĞUZ

22 Aralık 2020 Salı

Ölçemezsen bilemezsin, bilemezsen yönetemezsin. Bu yüzdendir ki ölçme ve değerlendirme, yönetimin ayrılmaz parçasıdır. Bunun da yolu ölçümün yansız, değerlendirmenin ziyansız olmasıdır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) devletin resmi veri üreticisi... Enflasyondan milli gelire, işsizlikten trafik, tarım, sanayi istatistiklerine dek pek çok alanda veri üretir, endeks açıklar... Bu verilere dayanarak karar alır, yasal düzenlemeleri yönetiriz.

Ya veriler eksik veya şüphe uyandırıyor? O zaman hastanın ateşini yanlış ölçer, tansiyonunu eksik alır, tedaviyi zora sokarsın. O halde; TÜİK'in istatistikleri, gerçeği yansıtmalı, şüphe uyandırmamalı ve zamanında üretilmeli.

Peki, sorun nedir? Sorun şu ki TÜİK verilerine güven, giderek kaybolmaktadır ve iyi bir şey değildir. Bunu ben değil bizzat TÜİK'in eski başkanı Birol Aydemir de itiraf ediyor; "başkanlığım boyunca Gelir İdaresi'nden veri alamadım."

Veriye dayalı yönetimin hayati hal aldığı günümüzde Merkez Bankası'nın şeffaflık başarısının TÜİK'e de uygulanması gerekiyor. Nitekim Merkez'in şeffaflık ve kaliteli iletişim tutumu, bu kuruma duyulan güveni artırır.

Toplum, enflasyon rakamlarının talimatla yayınlanmadığından emin olursa; üretilecek politikalara güvenebilir, alınan kararları destekler. Enflasyonla topyekûn mücadeleye katılabilir.

ATEŞİ DÜŞÜREMEYEN DOKTOR DERECEYİ KIRARMIŞ

TÜİK'in enflasyonu; %14. Peki, halkın enflasyonu? TÜİK'e güven kaybolunca, herkesin kendine has enflasyon rakamı dillendirilir oldu. Ayşe Teyze %35 diyor, esnaf Ali Rıza Bey; %25 diyor. Sanayici İsmet Bey; %40 diyor. Peki, doğrusu nedir?

Doğrusu şu ki devletin resmi ama gayriciddi rakamlarıyla verilen kararlar da gayriciddi olur. Enflasyonun ateşini doğru ölçmeyince dereceyi saptırmak, Türkiye'ye zarar veriyor.

Abdulkadir Selvi

Masa yok

22 Aralık 2020

Siyasete kadın eli değince böyle oluyor. Çünkü İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener masa işine taktı. Akşener önce “Memleket Masası kuralım” dedi. Olmadı. Bu kez de “İttifak olmaz. Masa kurulabilir. Ama ana muhalefet partisinin genel başkanı da o masada olmak zorundadır” diye konuştu. Akşener ısrarlı. Mutlaka bir masa kurduracak.

Peki masada ne olacak? **Meral Ana**'ya göre mönüde başkanlık sistemi var. Liderler önce oturup başkanlık sistemini yiyecekler. Başkanlık sistemi afiyetle yenildikten sonra oturup, üzerine tatlı olarak parlamenter sistemi kuracaklar. Kahveniz nasıl olsun?

AKŞENER AYRILACAK PANİĞİ

Kılıçdaroğlu'ndan daha fazla millet ittifakı için gayret gösteren bazı gazetecilerin, **Meral Akşener** cumhur ittifakına geçerse diye ödleri kopuyor. **Akşener**, külliyyede bir resepsiyona mı katıldı? Orada **Erdoğan**'la selamlaşırken tebessüm mü etti? **Bahçeli**, “**Evine dön**” çağrısı yapıp, **Erdoğan** destek mi verdi? Bunlarda bir panik başlıyor. **Meral Hanım**'ı buldukları her yayında önce, “**AK Parti ile ittifak yapacak mısınız?**” diye soruyorlar. O “**Yok**” diyor. Ama bunları kesmiyor. Bir kez de “**Cumhur ittifakına geçecek misiniz?**” diye soruyorlar. **Meral Hanım**'da da ne sabır varmış... Her sorulduğunda neden cumhur ittifakına geçmeyeceğini anlatıyor.

PÜF NOKTASI

Akşener'in masa önerisinde ustalıklarla gizlenmiş bir nokta var. “**İyileştirilmiş, güçlendirilmiş parlamenter sisteme geçmek üzere elbette o masada oluruz**” diyor.

Akşener'in masasına oturmak için önce “**başkanlık sistemi**”nin başarısız olduğunu kabul edeceksin. Sonra güçlendirilmiş parlamenter sistemi konuşacaksın. Usta işi bir tuzak bu.

'ERDOĞAN'LA GÖRÜŞÜRÜM' DEMİŞTİ

Bahçeli ve **Erdoğan**'ın evine dön çağrısını yaptığı sıralardaki bir görüşmemizde **Meral Hanım**'a **Erdoğan**'la görüşüp görüşmeyeceğini sormuştum. “**Güçlendirilmiş parlamenter sistemi konuşmak için görüşürüm. Ama iki şartım olur. Bir gizli saklı bir görüşme yapmam. Görüşmemiz kamuoyuna açıklanır. İkincisi ise sadece güçlendirilmiş parlamenter sistemi görüşürüm**” demişti. Yani öyle ittifak pazarlığı yapmam anlamında.

AK PARTİ'NİN NABZI

Akşener'in masa önerisi hakkında AK Partililerin nabzını tuttum. Yeniden “**zillet ittifakı**” havasına dönülmüş.

1- Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'a yönelik hakaretlerin havada uçuştığı bir dönemde masanın “m”sini bile ağızlarına almıyorlar.

2- Başkanlık sisteminin peşinen başarısız olduğunu kabul eden bir öneriyi konuşmak dahi istemiyorlar.

3- Başkanlık sisteminden parlamenter sisteme geçilmesi gibi bir gündemleri yok.

4- **Bahçeli** ve **Erdoğan**'ın hafta sonu vurgulamak istediği gibi AK Parti-MHP ittifakının devam etmesi konusundaki iradeleri devam ediyor.

5- **Akşener** ve **Kılıçdaroğlu**'nun önerilerini MHP Lideri **Bahçeli**'yi huzursuz etmeye yönelik taktik hamleler olarak görüyorlar.

MASA NE DURUMDA?

Sonuncusunu ise ben söyleyeyim. **Akşener** önerdi ama ortada bir masa yok. İYİ Parti Lideri'ne sevindirici bir haberim olacak. **Kemal Bey**, ocak-şubat aylarında muhalefet liderlerini bir araya getirecek bir masaya sıcak bakıyormuş. Bu durumda herkes kendi masasına...

CHP'NİN DİKTATÖR TAKINTISI

CHP Grup Başkanvekili **Özgür Özel**'i, 15 Temmuz gecesi Meclis'e ilk gelen milletvekillerinden biri olması nedeniyle takdir ederim. Ama katılmadığım birçok görüşünü de kıyasıya eleştiririm. **Özgür Özel**'in, Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ı, İspanya'yı 36 yıl inim inim inleyen diktatör **Franco**'ya benzetmesi de bunlardan biri. Cumhurbaşkanı da kendisini mahkemeye verdi. Ben işin orasında değilim. **Özgür Özel** öncelikle darbelere rağmen demokrasiyi yaşatmaya çalışan milletimize haksızlık ediyor. **Demirel**'in deyimiyle, bu millete büyük bir bühtandır.

General **Franco**'nun seçimle gelmediği gibi seçimle gitmediğini, **Hitler**'in müttefiki olduğunu anlatmayacağım. **Erdoğan**'ın bulunduğu her göreve milletin anasının ak sütü gibi helal oylarıyla geldiğini, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'ndan Cumhurbaşkanlığı'na uzanan çizgide, hayatının her aşamasında, milli iradenin sonucu Belediye Başkanı, Başbakan ve Cumhurbaşkanı olduğunu anlatmayacağım. 27 Nisan'da e-muhtıraya, 15 Temmuz'da ise darbeye karşı direnen bir liderin diktatör değil, demokrasinin simgesi olduğunu da iddia etmeyeceğim. Hatta madem **Erdoğan** diktatördü, o zaman onunla seçim yarışına niye giriyorsunuz diye de sormayacağım.

Sadece bir hatırlatmam olacak. CHP'nin uzak durması gereken tek bir konu varsa o da diktatör benzetmesi olmalı. Çünkü CHP'nin 27 yıllık tek parti döneminden oluşan bir bagajı var. İktidar elini o heybeye daldırdı mı bir şeyler bulup çıkarıyor.

Bütçe görüşmelerinin son gününde AK Parti Grup Başkanvekili **Muhammet Emin Akbaşoğlu** da onu yaptı. İki gazete kupürü gösterdi.

“Franco’yu resmen tanıyan CHP yönetimidir” dedi.

Akbaşoğlu, Hitler’i de es geçmedi.

“Millî şefle faşist Hitler’in aralarındaki samimi münasebetleri başlığa çeken Cumhuriyet gazetesi size en güzel cevabı veriyor” dedi.

Boşa demiyorum, bu diktatör işleri CHP’nin Aşıl topuğu.

BÜYÜK GEÇMİŞ OLSUN

CUMHURBAŞKANI Yardımcısı **Fuat Oktay**, siber güvenlik zirvesinde konuşurken aniden rahatsızlandı. Korumaları tarafından hemen kürsünün arkasına alınan **Oktay’a**, Ankara Üniversitesi rektörü Prof. Dr. **Necdet Ünüvar** ve sağlık ekibi tarafından ilk müdahale yapıldı. Zaten kısa bir aradan sonra **Fuat Oktay**, programa geri döndü ve “**Uykusuzluk ve yorgunluğa bağlı küçük bir rahatsızlık oldu**” diye açıklama yaptı.

Fuat Oktay, yoğun geçen bütçe görüşmelerinde uzun süre yorgun ve uykusuz kaldı. Bu yılki bütçe görüşmelerinde de epey ataktı. Savunmadan ziyade taarruza önem verdi. Bir de üstüne üstlük siber güvenlik toplantısının yapılacağı gece sabah saat 5’e kadar çalışınca, vücut bir yerde isyan etmiş. **Fuat Oktay’a** büyük geçmiş olsun diyorum. Uykunuzu almadan, kahvaltınızı yapmadan güne başlamayın diye uyardı da ihmal etmiyorum.

TFV neden düştü?

Esfender KORKMAZ

22 Aralık 2020

Toplam faktör verimliliği, (TFV) GSYH'da istihdam, sermaye stoku gibi girdi olan faktörlere göre hesaplanan katma değer üstünde meydana gelen ve açıklanamayan artı katma değerdir. Toplam faktör verimliliğini, teknolojik yenilikler, bilgi birikimi, işçi verimliliği, rekabet şartları, demokratik ve hukuki altyapı etkiler.

Firma içi faktör verimliliğinde ise firma içi ve firma dışı faktörler etkilidir. Firma içi faktörler, yeni teknoloji ve üretim teknikleri, ar-ge, yönetimde etkinlik, işgücü verimliliğidir. Dışsal faktörler ise, rekabet ortamında iyileşme, girdiye ulaşım imkanları, altyapı kalitesi, finansmana erişim imkanları, hukuki, siyasi ve demokratik altyapıdır.

Bahçeşehir Üniveritesi BETAM Araştırma Merkezi, Türkiye için 1980 -2018 yılları arasında 38 yıllık TFV büyüme oranlarını araştırmış ve bu sürede sanayi sektörünün yüzde 110, Tarım sektörünün yüzde 48, İnşaat sektörünün yüzde 32,7 büyüdüğünü, Hizmetler sektörünün ise yüzde 42 oranında küçüldüğünü, sonucunu bulmuştur.

Türkiye'de sektörlerin toplam verimlilik oranı yine 2013 sonrasında tarım dışında azalmış, inşaat ve hizmetler sektöründe eksi olmuştur.

FAKTÖR VERİMLİLİK ORANI

	2003 - 2013	2014 - 2018
Tarım	1,5	3,3
Sanayi	2,1	1,1
İnşaat	4,8	-2,5
Hizmetler	-1,2	-0,5

Kaynak: Betam

Sanayi, sektöründe 2003 -2013 yılları arasında faktör verimliliği yüksek olmuş, sonrasında 2013'ten sonra düşmüştür. Bunun nedeni ilk dönem düşük kur nedeniyle ucuzlayan teknoloji ithali, yabancı sermaye ortaklıklarıdır. 2014 ve sonrasında TL'ni değer kaybetmesi ithalat imkanlarını ve finansmanını zorlaştırmıştır. Demokratik ve Hukuki altyapı bozulmuş, haksız rekabet şartları ortaya çıkmıştır.

İnşaat sektörü siyasi iktidarın imtiyazlı sektörüdür. Bu sektörde devlet, TOKİ 'ye imtiyaz vererek ve bu yolla lüks konut yaparak hem bazı müteahhitleri kayırmış, hem de bütçeye gelir sağlamak istemiştir. Bunun için en yüksek verimlilik ilk dönemde inşaat sektöründe de olmuştur. **2013 sonrasında plansız inşaat ve konutta arz fazlası nedeni ile sektörde verimlilik eksi 2,5 olmuştur.**

Toplam faktör verimliliğinin düşmeye başladığı 2013 yılı 17 - 25 Aralık tarihidir. Bu tarihten sonra, bozulan siyasi, sosyal ve ekonomik dengeler içinde, toplam faktör verimliliğinde de düşüşe neden oldu.

Türkiye de İşgücü verimliliği de, 2013 sonrasında Tarım sektöründe artmış, Sanayi, İnşaat ve Hizmetler sektörlerinde azalmıştır.

İŞGÜCÜ VERİMLİLİĞİ

	2003-2013	2014-2018
Tarım	2,6	5,3
Sanayi	4,6	2,2
İnşaat	5,1	2,0
Hizmetler	1,5	1.0

Kaynak ; Betam

AKP ekonomi yönetimi en kolay ve fakat en istikrarsız yolu, iç talep artışına bağlı büyümeyi seçmiştir. Bu seçimde İMF'nin de payı vardır. Her ne kadar İMF, güçlü ekonomiye geçiş programında enflasyonla mücadele için işçi ve memurun ve çiftçinin talebini düşürme politikaları getirmiş ise de, aynı zamanda bilerek veya bilmeyerek, dalgalı kur politikasını, kontrolsüz sermaye hareketlerini getirmiş ve Türkiye'de sıcak para girişi, TL'nin değerli para olması, dış borçlanma ile yeni kaynak girişi neticesinde iç talep artışı olmuştur. Ancak bu durumda **Türkiye potansiyel büyümesinden yemiştir.** Son yıllarda yaşanan daralmanın temel nedeni budur.

Avrupa Birliği ve İMF'de 2009 yılına kadar Türkiye'ye sermaye girişinde çıpa oldular. Büyüme olumlu etkilendi. Özellikle İktidarın **askeri vesayeti kaldırıyorum yaklaşımı**, dünyada olumlu tepki aldı. **Güven yarattı.** Ama 2013 sonrası demokrasi ve hukukun üstünlüğünde kan kaybının ortaya çıkması ile bu çıpalar kayboldu. **İçerde ve dışarda istikrarın temel dayanağı olan Güven kaybı yaşadık.**

İbrahim Kahveci

Fakirleştikçe fakirleşiyoruz

Hedefimiz 2023

Milli gelir 2 trilyon dolar

Kişi başına gelir de 25 bin dolar olacaktı.

Ama bugün ülke gelirimiz 700 milyar doların altına, kişi başına gelirimiz de 8 bin doların altına düşüyor.

Şu noktayı da unutmayalım. GSYH hesabında 262 milyar doları revizyonla hanemize yazmıştık. Hatta revizyonlar eski yıllara aynı oranda gitseydi, dolar bazında reel gelir olarak 1998 yılından bile fakir olduğumuz ortaya çıkacaktı.

Bir başka hesap ise satın alma gücü paritesi.

2008 yılında 12400 dolar olan kişi başına reel GSYH değeri 2017 yılında 19400 dolara kadar çıkıyor. Ama artık orada da düşüş başlamış.

2019 yılı SGP reel GSYH değeri kişi başına 18500 dolar olmuştur. Son iki yıldır orada da düşüş yaşanıyor.

Kısaca fakirleştikçe fakirleşiyoruz.

Şimdi asıl meseleye gelelim.

2020 yılı başında 462 milyar lira olan tüketici kredileri aralık ayı başında 675 milyar liraya yükselmiş durumda.

Tüketici kredileri 11 ayda tam yüzde 46 artış göstermiş.

22.12.2020

Tabiri caiz ise bu yıl kredi ile tükettik. Bu tüketim diğer tüketimleri de tetikledi doğal olarak.

Kredili tüketime alışık bir ülke olduk. Yıllarca dış borca dayalı tüketim sayesinde sanal bir refah yaşamış ülkeyiz. **Sıkıştığımız an aklımıza kredi-faiz ve tüketim geliyor.**

Kargadan başka kuş

Kredili tüketimden başka büyüme bilmiyoruz

Şimdi mesele şu:

Başkanlık sistemi ile zaten 2015 yılında bunalıma girmiş ekonomimiz hepten çöktü. Üstüne üstlük 2020 yılında bir de pandemi eklendi.

Artık geniş tanımlı işsizlik yüzde 30'lara geldi. Ülkede iş olsa çalışırım mantığındaki işsiz sayısı ise 10 milyon kişi.

Ama biz bu durumdaki ekonomiyi soğutmak zorundayız.

Merkez Bankası yeni Başkanı Naci Ağbal'ın para ve kur politikası toplantısında değindiği nokta önemli: Krediyeye dayalı tüketimi kısmak durumundayız.

İyi ama zaten gelir yok... Yani gelir dağılımı bozuk olduğundan alt gelir gruplarının zaten bir geliri yok.

Ücretler bile kısa çalışma ödeneği veya ücretsiz izin gibi nedenlerle oldukça düşmüş durumda. Bu rakamlar GSYH hesabında da görülüyor.

O zaman ne olacak? Nasıl olacak bu kemer sıkma?

Kim ne kadar dayanabilecek bu kemer sıkma politikalarına?

Çarşamba günü Merkez Bankası Para Politikası Kurulu -PPK faiz kararı için toplanacak. Yerli ekonomistler 150 baz puan faiz artışı bekliyor. Yabancıların da 200 baz puan beklentisi var ama onlar da 150 baz puana razı görülüyor.

Ülkemizin döviz ihtiyacı malum. Berat Albayrak döneminde dövize ilişkin ne var, ne yoksa satılmış.

O zaman şimdi ne olacak?

Ne kadar fazla kemer sıkabileceğiz? Ya da bu kemer sıkmaya toplum nasıl dayanacak?

22.12.2020

Zaten fakirleşmiş ve fakirliğe bağlı travmalar yaşayan bir ülke olduk. Acaba yerli-milli söylevler ne kadar karın doyuracak?

Beka meselemiz açlığı ne kadar örtecek?

Kısaca söylevi bol eylemi yetersiz bir yönetim ile toplum bu acı şurubu ne kadar daha içmeye razı olacak?

Zamanla göreceğiz. Ama şunu belirteyim ki, ülke olarak yanlışlar biriktikçe ödediğimiz ve ödeyeceğimiz fatura sürekli kabarıyor.

O zaman hadi hep beraber Kanal İstanbul'u yapalım.

Oradan arsa alanları daha ne kadar bekletebiliriz ki?

Hep beraber eller kazmaya...

Bu fakirliği başka nasıl unutabiliriz? Bari Kanal İstanbul'u yapalım da arsa alanlar rahat etsin. Hem o kanaldan geçecek gemiler para da verecekmiş.

Yoksa peşin parayı görünce gülmeye mi başladınız.

22 Aralık 2020, Salı

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Aşılarla ümit bağlamışken virüsün mutasyona uğraması bütün ümitleri yıkıyor

Yaşadığımız zamanlara damgasını vuran tatsız gerçek, geride kalmak yerine geleceğimizi de karartacağına benziyor... Kovid-19 salgınının ne zaman sona ereceği tahminleri yapılırken ve çeşitli aşıların bu sonu ne zaman getireceği üzerinde çeşitlemeler yapılırken, insanlık Kovid-19'un mutasyona uğraması ile daha dramatik bir gelecekle baş başa kaldı.

Olağanüstü zamanlar

Yılın başından bu yana yaşananlar ancak savaşlarda görülen anormalliklerin yaşanmasına sebep oluyor. Örneğin öğrenciler için okula gitmek artık geçmişte kalan bir anı gibi... Bu arada sokağa çıkma yasakları toplumlara doğal görünmeye başladı. 65 yaşın üzerindeki için ise hayat kısıtlamalarla dolu artık. Ve bütün bu yaşananlar yetmezmiş gibi, gündeme "Mutasyon" da düştü.

Kâbus İngiltere'de

İngiltere'de Kovid-19'un mutasyona uğrayıp daha bulaşıcı hale gelmesinin ardından, Türkiye dahil birçok ülke İngiltere'ye uçuşları durdurdu. Avrupa Birliği acil toplanma kararı alırken, en sert tedbir Suudi Arabistan'dan geldi. Mutasyon geçiren tür, Danimarka, Hollanda, Avustralya, Belçika ve İskoçya'nın ardından İtalya'ya sıçradı. Öte yandan mutasyona uğrayan Kovid-19'un adının "SARS-CoV-2 VUI 202012/01" olduğu açıklandı.

Bilinmeyenler

Türkiye ve dünyada milyonlarca kişi son dakika 'korona mutasyon' haberlerine odaklanırken, yeni uygulanmaya başlayan koronavirüs aşılarının mutasyona uğramış koronavirüs konusunda etkili olup olmayacağı veya daha ağır hastalık yapıp yapmayacağı en çok merak edilen konular arasında yer alıyor. Özetle dünya daha da zor günlerin eşliğindeymiş gibi görünüyor...